

Inhoud

Voorwoord bij de Trump-trilogie 7
Inleiding Deel I **Freddy Valentine, Bob Hope en George Steinbrenner** 15

DE CASINOBAAS

1	Fred Trump senior en Fred Trump junior 1/2	30	6	Lee Iacocca	58
2	Theodore Dobias	33	7	Adnan Khashoggi	65
3	Fred Trump senior en Fred Trump junior 2/2	40	8	Conrad en Barron Hilton	69
4	William Zeckendorf Sr.	47	9	Steve Wynn	75
5	Harry Helmsley	52			

DE SHOWMAN

10	Mary MacLeod Trump	90	17	Winston Churchill en Andrew Jackson	167
11	Norman Vincent Peale, Billy Graham en Martin Luther King III	99	18	Ronald Reagan 2/3	177
12	Sam Goldwyn, Darryl Zanuck en Louis B. Mayer	109	19	Kim Jong-un	192
13	Norma Desmond	113	20	Emmanuel Macron	202
14	Clint Eastwood	129	21	Douglas MacArthur en George Patton	214
15	Ronald Reagan 1/3	138	22	Ronald Reagan 3/3	235
16	Orson Welles/Citizen Kane 1/2	152	23	Charlie Foster 'Citizen' Kane 2/2	249

DE SUPERSCHURK

24	Auric Goldfinger	266	30	Bill Clinton	351
25	Richard Nixon 1/3	272	31	Vladimir Poetin 1/2	366
26	Roy Cohn	285	32	Xi Jinping	379
27	Richard Nixon 2/3	312	33	Vladimir Poetin 2/2	387
28	Hugh Hefner	324	34	Richard Nixon 3/3	401
29	Jeffrey Epstein	334			

Epiloog Deel I **A Very Honest Guy** 417
Bronnen 441
Foto's en cartoons 451
Gebruikte literatuur Deel I 452
Namenregister 453

Voorwoord bij de Trump-trilogie

Hij kwam, hij won, hij regeerde, hij verloor, hij loog, hij vertrok en hij kwam weer terug, als de superschurk die aan het einde van de film voor de laatste keer oprijst uit de gewaande dood, om de kijkers nog één keer de stuipen op het lijf te jagen. Gedurende zes intense jaren, van 2016 tot en met 2021, beheerste één persoon het wereldnieuws: Donald J. Trump. En in 2024 doet hij dat opnieuw. In november 2024 blijkt na de presidentsverkiezingen pas of en hoe deze film, of beter gezegd filmreeks, eindigt. Ik schrijf deze woorden eind 2023. Donald Trump is de ontastbaar lijkende *front-runner* van 12 Republikeinse presidentskandidaten, terwijl hij tot over zijn oren is verwickeld in een aantal rechtzaken en juridische onderzoeken die stuk voor stuk zonder precedent zijn voor een Amerikaanse ex-president. Hij is een uniek fenomeen in de moderne politieke geschiedenis.

FENOMEEN

Het fenomeen Trump is uitvoerig bestudeerd, maar nog niet uitputtelijk. Donald Trump was de enige president van wie al 10 biografieën waren verschenen nog voordat hij president werd op 71-jarige leeftijd. Zelf had hij met behulp van *ghostwriters* al een tiental boeken gepubliceerd. Over zichzelf. Maar al die voorafgaande boeken konden natuurlijk nog niet gaan over zijn jaren als president. Over

zijn presidentschap verschenen vervolgens talloze publicaties, zoals de bekende bestsellers van Bob Woodward (*Fear, Rage en Peril*) en Michael Wolff (*Fire and Fury, Siege en Landslide*), maar pas in oktober 2022 verscheen een biografie die evenveel aandacht besteedde aan het leven van Trump vóór zijn inauguratie als aan zijn leven tijdens zijn presidentschap. *Confidence Man* was geschreven door Maggie Haberman, een journalist van *The New York Times* die door vakgenoten wordt gezien als de best geïnformeerde verslaggever van Trumps presidentschap.

Een diepgaande analyse van Trumps innerlijke drijfveren en karakterontwikkeling was reeds in 2018 beschreven door een psychiater, Dr. Justin Frank: *Trump on the Coach*. Er was de afgelopen jaren ook geen gebrek aan specifieke verhandelingen over de polarisering in de Amerikaanse politiek, over de raciale verhoudingen, over het Amerikaanse Midden-Westen, 'the heartland', waar de meeste Trump-kiezers wonen, over het Amerikaanse christendom, 'the evangelicals', over de opkomst van de rechtse *Talk Radio* en kabeltelevisie. Die elementen bleken allemaal een rol te hebben gespeeld in de opkomst van Donald Trump. Maar slechts één boek had Trumps rol als sekteleider met een miljoenen schare geanalyseerd. *The Cult of Trump* was in 2019 geschreven door sekte-expert

Steven Hassan. Dat perspectief bleek een essentieel puzzelstukje in het geheel te zijn, nodig om het fenomeen Trump en zijn impact op de Amerikaanse samenleving volledig te kunnen doorgronden. Dat gold ook voor het boek *Caste* van Isabel Wilkerson, die de raciale tweedeling in de Amerikaanse maatschappij inzichtelijk karakteriseert als een kastesysteem. Bovengenoemde puzzelstukjes had ik in hun onderlinge samenhang tussen mei 2020 en mei 2021 uitgebreid belicht in 105 hoofdstukken op mijn website *dictatortrump.net*. Toen was ik, en velen met mij, wel klaar met Trump. We leken van hem af te zijn en door te kunnen gaan met ons leven zonder dagelijkse Trump-ruis. Waarom dan in 2024 toch een papieren versie over Donald Trump? Trump was nog niet klaar met ons, en dus ook nog niet met mij.

Er ging jarenlang geen week voorbij zonder zijn gezicht op de voorpagina van kranten en tijdschriften. Bijna elke dag haalde een van zijn uitspraken of acties het nieuws. Twitter leek zonder hem geen bestaansrecht te hebben. Hetzelfde gold voor zowel Fox News als CNN. Een derde van de Amerikaanse bevolking adoorde Trump, de rest walgde van hem of gaf hem aanvankelijk het voordeel van de twijfel. In Nederland heerste naast afgrijzen vooral onbegrip. Wie was deze man? Hoe kon hij in hemelsnaam president zijn geworden? Ik acht het essentieel dat ons onbegrip alsnog plaatsmaakt voor inzicht. Wij moeten begrijpen hoe Trump tot wasdom kwam, hoe hij zijn macht verwierf en hoe

zijn presidentschap de Amerikaanse democratie aan het wankelen bracht. Niet alleen omdat Amerika belangrijk is voor ons en de rest van de wereld, maar ook omdat wat daar is gebeurd op verschillende manieren in elke democratie kan gebeuren, ook in de onze. Zie de verkiezingswinst van Geert Wilders, de man wiens partij slechts één lid heeft: zichzelf. Trump was wat ik noem een ‘democratische dictator’. Dat is een dictator die op democratische wijze aan de macht komt om die democratie vervolgens om te vormen tot een dictatuur, als hij tenminste lang genoeg aan de macht kan blijven. Donald Trump was vier jaar lang *The Great American Dictator* – net niet lang genoeg om de Amerikaanse democratie de nek om te draaien. Maar het was kantje boord. Gelukkig duurt een presidentstermijn in Amerika geen 6 jaar. Dan was het waarschijnlijk anders afgelopen, of beter gezegd: dan was het nog helemaal niet afgelopen.

I SHOULD NOT BE BLAMED AT ALL

Na Trumps vertrek uit Het Witte Huis in januari 2021 leek een printversie van mijn internetboek overbodig, maar ik veranderde van mening toen bleek dat Trump na zijn verkiezingsnederlaag niet van het Amerikaanse politieke toneel was verdwenen. Integendeel. Tijdens de zogeheten *midterm*-verkiezingen in november 2022, voor Senaat en Huis van Afgevaardigden, bleek hoe allesbepalend zijn invloed nog steeds bleek te zijn, bijna twee jaar na zijn vertrek uit Washington. Daags voor die ver-

kiezingen vroeg een televisie-interviewster aan hem: *‘You’ve endorsed more than 330 candidates this election cycle. Tonight, win or lose, the results for Republicans, how much of that will be because of Donald Trump?’*

Trump antwoordde: *‘Well, I think if they win, I should get all the credit and if they lose, I should not be blamed at all.’*¹ Ofschoon de uitslag voor de Republikeinen teleurstelde, vooral door het verlies van veel van zijn extreme kandidaten – bijna allemaal *‘election deniers’*, de benaming van mensen die de uitslag van de verkiezingen van 2020 ontkennen – besloot Trump toch om opnieuw een gooi te doen naar het presidentschap in 2024. Hij bleef door zijn populariteit onder zijn trouwe aanhangers zelfs na de tegenvallende *midterms* nog steeds de feitelijke leider van de Republikeinse partij. Daarvan leek een groot deel bereid te zijn de komende verkiezingen illegaal naar haar hand te zetten om hem opnieuw president te maken, maar een ander deel wilde inmiddels liever van hem af, zonder dat publiekelijk te durven zeggen. Op 15 november 2022 stelde Donald Trump zich officieel kandidaat voor de verkiezingen van 2024, als eerste Republikeinse politicus. Genoeg aanleiding voor mij om in de aanloop van de verkiezingen in november 2024 het leven en het presidentschap van Donald Trump alsnog in boekvorm te duiden, geplaatst in de context van de Amerikaanse geschiedenis, cultuur en volksaard.

TRILOGIE

Eén boek bood echter te weinig ruimte. Op mijn vraag aan één van de lezers van mijn eerdergenoemde website wat er in elk geval in het boek zou moeten komen antwoordde hij: ‘In ieder geval de achtergronden en omstandigheden waarop een psychopaat in een ogenschijnlijke democratie en rechtsstaat de macht kan grijpen en zo lang kan beïnvloeden door manipulaties en machinaties. Daarmee een natie en de wereld in een negatieve spiraal brengend.’ Om aan die wens te kunnen voldoen bleek een heuse trilogie nodig te zijn. Een trilogie om het fenomeen Trump afdoende te verklaren, en wel vanuit de volgende drie invalshoeken: zijn unieke set van 40 rolmodellen, zijn fatale karakterontwikkeling en zijn leiderschap, dat alle

kenmerken vertoont van die van een sekteleider. Door deze drie thema’s in hun samenhang te zien wordt bijvoorbeeld duidelijk wat Trump motiveerde om president te worden, hoe hij aan de macht kwam en vervolgens faalde als regeringsleider, hoe hij de verkiezingen van 2020 verloor, maar toch bleef volhouden – tegen beter weten in – dat hij die had gewonnen, en waarom zijn miljoenen volgers hem trouw bleven ondanks zijn fatale mismanagement van de coronapandemie, die honderduizenden van hen het leven had gekost. Aldus wordt duidelijk hoe het mogelijk was dat het ondenkbare gebeurde: een gewelddadige bestorming van het Capitool op 6 januari 2021 door duizenden Amerikaanse burgers, allen fanatieke aanhangers van Donald Trump, teneinde hun sekteleider in het zadel te houden.

ROLMODELLEN

In Deel I, *Donald Trump en zijn 40 rolmodellen*, bestudeer ik zijn complete set voorbeelden, bestaande uit minimaal 40 personen en personages, variërend van de *usual suspects*, zoals zijn vader, zijn moeder, zijn oudere broer en een leraar op de middelbare school, tot legendarische zakenmannen, beroemde acteurs, bijzondere filmpersonages, illustere Hollywoodbazen, charismatische predikanten, een beruchte advocaat, geduchte generaals, Amerikaanse presidenten, een Franse president, een Arabische wapenhandelaar, een Russische dictator, een Noord-Koreaanse dictator en een Chinese dictator. In dit boek schets ik hoe hun voorbeelden het wereldbeeld en de *modus operandi* van Trump hebben gevormd. Het is niet overdreven om te stellen dat Donald Trump het script van zijn levensloop bewust en onbewust heeft gebaseerd op dat van zijn rolmodellen. Een belangrijk deel van die voorbeelden zijn bepalend geweest voor de Amerikaanse geschiedenis. Overigens werd hij zelf als president op zijn beurt een rolmodel voor niet alleen menig partijgenoot, zoals Ron DeSantis, maar ook voor mensen als de Braziliaanse president Bolsonaro, die net als Trump het coronavirus negeerde en zijn latere verkiezingsnederlaag in eerste instantie weigerde te erkennen en claimde dat dat kwam door verkiezingsfraude en gesjoemel met stemcomputers. De term *‘fake news’* werd met graagte overgenomen door politieke leiders in de

hele wereld, op momenten dat zij geconfronteerd werden met feiten die hen niet goed uitkwamen. Dictatorschap is besmettelijk.

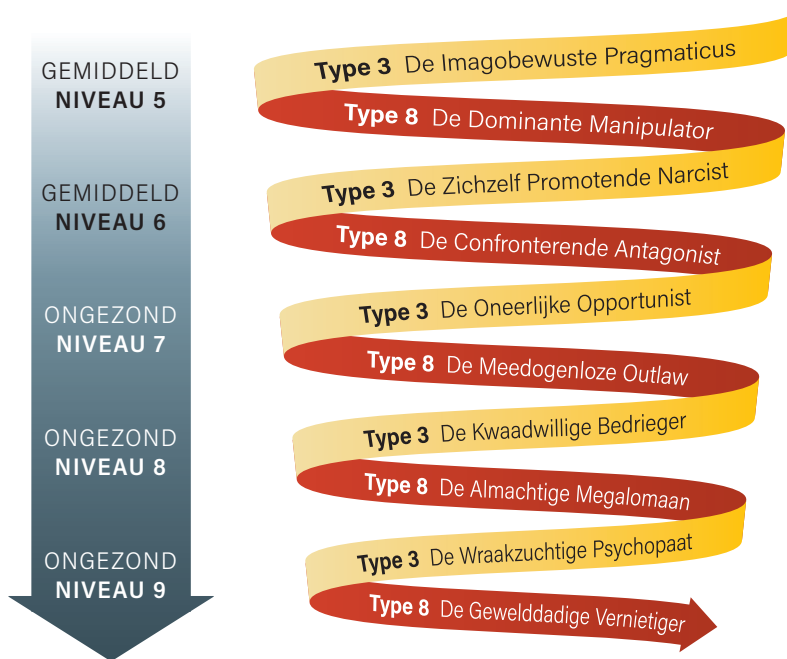
KARAKTER

In Deel II, *De fatale neergang van Trumps karakter*, analyseer ik de desastreuze ontwikkeling van zijn persoonlijkheid vanaf zijn jeugdijaren tot zijn laatste jaar in Het Witte Huis. Ook in dit opzicht was president Trump uniek, want al tijdens zijn eerste presidentsjaar publiceerden 27 psychotherapeuten hun onrustbarende diagnose van zijn persoonlijkheid in *The Dangerous Case of Donald Trump*. Bovendien publiceerde de *ghostwriter* van Trumps eerste boek, *The Art of the Deal*, een nieuw stuk over hem met de veelzeggende titel *Psychopath in Chief*. Bij mijn eigen analyse van Trumps karakter benut ik het pionierswerk van twee Amerikaanse Enneagram-experts uit 1996 (het Enneagram is een persoonlijkheidstypologie met 9 types). Hun boek *Personality Types* gaat niet over Trump, maar over persoonlijkheidsontwikkeling in het algemeen. Hun universele teksten gebruik ik in Deel II als

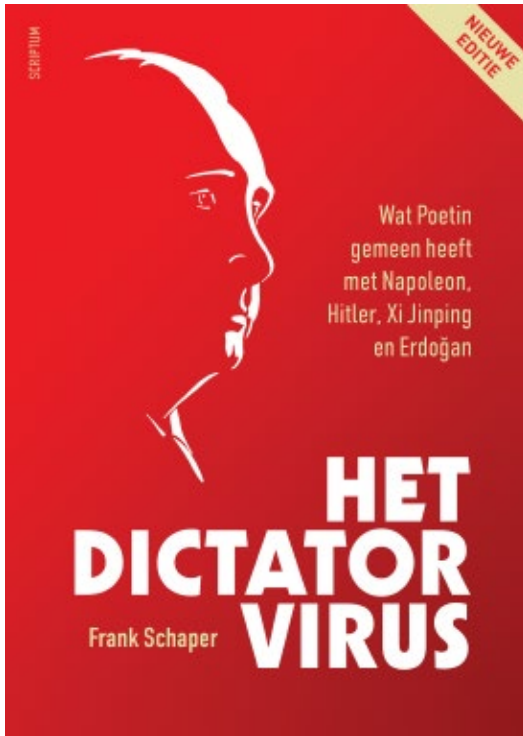
leidraad om Trumps specifieke gedrag, zijn uitspraken en onderliggende drijfveren te duiden. Ik nodig de lezer uit met mij de diepte in te gaan en de negatieve spiraal van Trumps levenslange karakterontwikkeling te volgen, van *Imagobewuste Pragmaticus/Dominante Manipulator* in zijn jonge jaren als zakenman tot het meest ongezonde stadium van *Wraakzuchtige Psychopaat/Gewelddadige Vernietiger*, conform de terminologie van Riso & Hudson. Ik leg in dit deel het hoe en waarom bloot van Trumps agressie, hoogmoed en leugenachtigheid, de karaktercocktail die bijna tot de afbraak van de Amerikaanse democratie heeft geleid en tot op de dag van vandaag een destructief effect uitoefent op de Amerikaanse maatschappij. Daarbij plaats ik Trumps karakter in de context van de volksaard en het zelfbeeld van Amerika.

LEIDERSCHAP

Deel III, *Kool-Aid voor de sekte van Trump*, is gewijd aan zijn destructieve leiderschap als president en de context die zijn presidentschap mogelijk heeft gemaakt. Amerika leed bij zijn aantreden al decen-

De neerwaartse ontwikkeling van Trumps karaktertypes 3 en 8 © Frank Schaper

nialang aan een bipolaire politieke stoornis, waarin Republikeinse en Democratische presidenten elkaar afwisselden. Het gevolg was een verlammen- de, giftige polarisatie die steeds extremere vormen aannam. Actie = reactie. Na acht jaar Obama, Ame- rika's eerste zwarte president, kwam Trump aan de macht op een golf van conservatief racisme. Het was een echo van de verkiezing van Richard Nixon in 1968 nadat diens voorganger Lyndon Johnson een einde had gemaakt aan de rassenscheiding in de zuidelijke staten, de zoveelste echo van de afschaffing van de slavernij en de Amerikaanse Burgeroorlog. Trump had zich voor zijn politieke loopbaan ontwikkeld tot een sekteleider van zijn familie-imperium. Voor en tijdens zijn campagne breidde hij zijn sekte uit tot een miljoenenaan- hang, wat zijn campagnerallies tot bijzondere hap- penings maakte. Zijn aanhangers werden ghe- senspoeld door rechts-nationalistische media op radio en televisie en Trumps eigen Twitterberich- ten, die dagelijks over hen werden uitgestort. Na zijn inauguratie in januari 2017 werd 's-werelds oudste presidentiële democratie derhalve geleid door een president die aan alle kenmerken en

uitingsvormen voldeed van een onvervalste dicta- tor, zoals ik die in 2015 voor het eerst had geformu- leerd in mijn boek *Het Dictatorvirus* (heruitgebracht in 2022, naar aanleiding van Poetins invasie in Oekraïne op 24 februari). Niet onbelangrijk in dit verband: Vladimir Poetin is één van Trumps rol- modellen.

Onderschat nooit het vermogen van de mens om de verkeerde leider te volgen, het verkeerde te geloven en het verkeerde te doen op de verkeerde plek op het verkeerde moment. Vier jaar lang leidde het dictatorschap van Donald Trump tot continue strijd en rampspoed, uitmondend in een *perfect storm* met door racistisch politiegeweld aangewakkerde *Black Lives Matter*-protesten ten tijde van een covid-19-pandemie. Het coronavirus eiste door Trumps falende leiderschap vele duizenden doden meer dan het geval zou zijn geweest onder een competen- te president. Gelukkig duurt de reguliere ambts- termijn van een Amerikaanse president slechts vier jaar, te kort om de Amerikaanse democratie in zijn geheel om te kunnen vormen tot een heuse dictatuur. Daardoor kon de bevolking middels

reguliere verkiezingen tijdig afrekenen met deze incompetente dictator. Maar spannend was het wel, tot op het laatste moment. Trumps coup op 6 januari 2021 mislukte weliswaar door de moed van enkele individuen, maar hij liet een gehavend Capitool, een ontredderd parlement, een diep verdeeld land, een gedesilluseerde sekte en een gewaarschuwd deel van de bevolking achter. Of de Amerikanen hun les hebben geleerd zal blijken in november 2024. Voor die tijd hebben rechters en jury's al hun oordelen over Trump geveld.

STRUCTUUR

Elk van de drie delen van deze trilogie is op zijn beurt weer onderverdeeld in drie subdelen. Zo bestaat dit Deel I, over zijn rolmodellen, uit drie groepen waarin ik de rolmodellen van Trump heb onderverdeeld. Het eerste deel, *DE CASINOBAAS*, behandelt zijn opkomst tot prominent zakenman met een gokimperium in Atlantic City. In het tweede deel, *DE SHOWMAN*, bespreek ik zijn onbedwingbare neiging om overal en altijd een show van zijn optreden te maken. Het derde deel, *DE SUPERSCHURK*, verklaart zijn bewondering voor de schurken van deze wereld en zijn eigen neiging hun criminele gedrag te imiteren. Deel II van de trilogie is ook opgebouwd uit drie delen: *DE NARCISSIST*, *DE BEDRIEGER* en *DE PSYCHOPAAT*. In Deel III, over zijn rol als sekteleider, belicht ik de volgers van Trump in de volgende drie delen: *DE SEKTE*, *HET VIRUS* en *CIVIL WAR*.

ILLUSTRATIES

Het hoge illustratiegehalte in deze trilogie heeft meerdere redenen. De eerste reden is dat de hoofdpersoon uitzonderlijk veel foto-, televisie- en filmmateriaal heeft opgeleverd en dat is geen toeval. Donald Trump was niet alleen in figuurlijke zin vier jaar lang beeldbepalend. Hij was het ook letterlijk. Hij streefde er naar om dagelijks zichtbaar te zijn op televisie en creëerde de ene *photo-opportunity* na de andere, waarvan sommige inmiddels op ons netvlies staan gebrand. Dergelijke illustraties helpen de lezer in deze boeken zich de bijbehorende gebeurtenissen te herinneren, danwel voor te stellen. De tweede reden is dat de hoofdpersoon zelf in hoge mate een visueel geïoriënteerde persoon is. Niet alleen was en is hij geobsedeerd door uiterlijk-

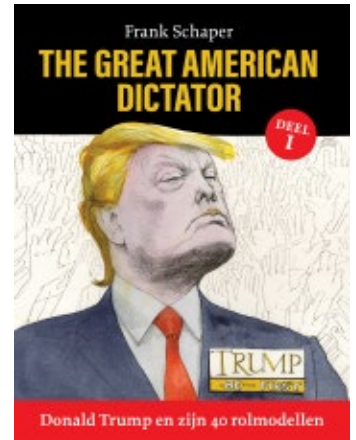
heden, televisie en film, maar hij imiteerde ook vaak het uiterlijk gedrag van zijn rolmodellen. Met name in dit eerste boek laat ik hier tientallen voorbeelden van zien. De derde reden ligt in het filmische karakter van het leven van Trump (en van veel van zijn rolmodellen), zowel voor als tijdens zijn presidentschap. Op meerdere plekken in deze trilogie heb ik gepoogd dit aspect op filmische wijze te tonen. De vierde reden is efficiëntie: een goed gekozen beeld zegt nu eenmaal meer dan woorden. Zonder illustraties had ik aan drie boeken van ruim 450 pagina's niet voldoende gehad om hetzelfde verhaal te vertellen. De vijfde reden is egoïsme: ik hou van goed geïllustreerde boeken en erger mij steevast aan de achterhaalde gewoonte, nog steeds gehanteerd in de meeste Amerikaanse boeken over Trump, om alle foto's samen te voegen in een of twee aparte katernen halverwege het boek, teneinde de drukkosten te beperken. Voor een stripboekenliefhebber als ik zijn goed gekozen illustraties ondersteunend bij de tekst en vice versa. Ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Om deze onderlinge wisselwerking in de layout optimaal te benutten heb ik traditionele onderschriften achterwege gelaten. De uitleg staat in de tekst op dezelfde bladzijde.

TAAL

De hoofdtekst van deze trilogie heb ik geschreven in het Nederlands, maar het zal de lezer al snel opvallen dat ik vrijwel alle citaten met een Engeltalige oorsprong zoveel mogelijk in het oorspronkelijke Engels (of beter gezegd: Amerikaans), heb weergegeven. Zo blijft bijvoorbeeld het specifieke woordgebruik van Donald Trump, vanzelfsprekend de meest geciteerde persoon in deze boeken, volledig intact. Daarbij ga ik er van uit dat de in hem geïnteresseerde lezer de Engelse taal voldoende machtig is. Net als de vele illustraties helpt dit taalgebruik de lezer om zich zo goed mogelijk in te leven in de specifieke Amerikaanse context van dit epos.

DANK

Oneindig veel dank ben ik verschuldigd aan alle auteurs, journalisten, ooggetuigen, onderzoekers, fotografen, tekenaars (zoals Siegfried Woldhek die

de drie covertekeningen heeft gemaakt), columnisten, uitgevers, televisie- en filmmakers wier bijdragen over Trump en Amerika ik heb benut in deze boeken. Daarbij dient vermeld te worden dat de hoofdtekst voornamelijk is gebaseerd op bronnen die al beschikbaar waren in de periode tot en met januari 2021. Het geeft aan dat niemand die zich toen al in Trump had verdiept echt verbaasd hoefde te zijn over wat hij en zijn volgers daarna deden. De epiloog van elk deel is de plek waar ik stilsta bij gebeurtenissen ná Trumps regeerperiode en wat eventueel later onderzoek nog verder heeft opgeleverd. Ik heb zoveel mogelijk bronnen, te weten ontelbare boeken, kranten- en tijdschriftartikelen, internetsites en televisieprogramma's, vermeld, maar heb er vast en zeker een aantal gemist in mijn bronvermelding. Correcties en aanvullingen verwerk ik graag in een volgende druk. Dat deze trilogie er zo mooi verzorgd uitziet is te danken aan mijn Belgische vormgever, Bram

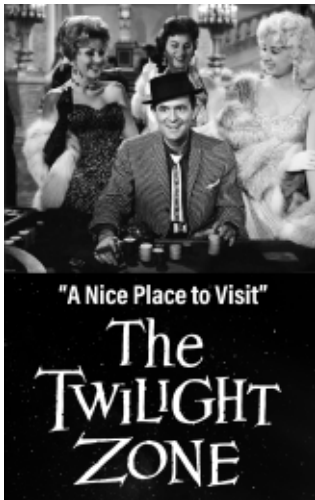
Vandenberghe. Mijn dank aan hem is groot. Dank ook aan de lezers van mijn eerdere online publicatie. Hun reacties en suggesties heb ik waar mogelijk meegenomen in deze nieuwe printversie. Veel dank ook aan de familieleden en vrienden die dit boek financieel mede mogelijk hebben gemaakt, maar niet genoemd wilden worden. Het grootste woord van dank gaat uit naar mijn vrouw, Carol, die mij inmiddels negen jaar lang intensief met Donald Trump bezig heeft gezien en dat was net zo belastend als het klinkt. Ik heb haar beloofd na november 2024 van hem af te kicken. Of dat helemaal gaat lukken zal de toekomst leren. Ik wens u veel leesplezier en hoop dat het u iets te denken geeft.

Frank Schaper
december 2023
www.frankschaper.nl

Inleiding Deel I

Freddy Valentine, Bob Hope en George Steinbrenner

'It's too much winning, we can't take it anymore.' – Donald Trump

Blonde schoonheid: *'You win again, Mr. Valentine!'*
Freddy: *'Yeah, that's all I do in this nutty place: win, win, win! I can't stand it anymore.'*
Blonde schoonheid: *'I don't understand.'*
Freddy: *'Okay, I'll spell it out for you: I'm bored. I'm bored!'*¹

Donald Trump kende deze dialoog uit de tijd dat de kleurentelevisie nog niet bestond. Episode 28 was zijn favoriete verhaal uit de klassieke CBS-serie *The Twilight Zone*, voor het eerst uitgezonden, in zwart-wit, in april 1960. Donald was toen 14 jaar oud. De aflevering, getiteld *'A nice place to visit'*, duurde 26 minuten en maakte een onuitwisbare indruk op de ambitieuze tiener, zo bleek 30 jaar later.

In 1990 – Trump beleefde in die periode een mid-life crisis en balanceerde zakelijk op de rand van de afgrond – haalde Donald dit verhaal aan in een interview met *People Magazine*: *'There was an old Twilight Zone episode: It was about a man – he wasn't a good man – killed in an accident. Then somebody came up to him and said, 'You can have any wish you want.'* And he said, *'I want to win all the time. I want*

*to win, win, win. Everything I want, I want to get. I want to get the most beautiful women. I want to get the beautiful this and that. I want to never lose again.'*² Genoeg aanknopingspunten voor Trump om zich te identificeren met deze Freddy Valentine (niet te verwarren met het latere filmpersonage uit de horrorfilm *Valentine's Day*). Maar in welke mate en met welke gevolgen?

YOU MAY GET BORED WITH THE WINNING

Op zijn 70ste had Trump, inmiddels presidentskandidaat, de taal van episode 28 en de woorden van Freddy Valentine volledig geïnternaliseerd. In september 2015 zei hij: *'We will have so much winning if I get elected that you may get bored with the winning.'* In oktober 2016 zei hij: *'We're gonna win so much, you may even get tired of winning. You'll say: please, please, it's too much, it's too much winning, we can't take it anymore.'* En een maand later zei hij: *'We're gonna win, win, win! You're gonna get so tired with winning. You're gonna say: please, Mr. President, we don't want to win anymore, it's too much.'*

Genoeg redenen voor mij om episode 28 eens goed te bekijken. *The Twilight Zone*-aflevering *A Nice Place to Visit* gaat over een onverbetelbaar crimineel, Freddy Valentine, bijgenaamd 'Rocky', die na een mislukte inbraak wordt betrapt door een politieagent. Freddy schiet eerst, maar mist en wordt daarop zelf doodgeschoten. Trump erkende in zijn herinnering dat Freddy 'not a good man' was, maar in zijn versie was Freddy omgekomen bij een 'accident'. Een truc van Trumps onderbewustzijn om het personage waarmee hij zich identificeerde enigszins vrij te pleiten.

THEN I MUST BE IN HEAVEN

Freddy ontwaakt na zijn dood in een luxe hierna-maals waarin ene Mr. Pip, een in smetteloos wit geklede man, al zijn wensen inwilligt. Freddy concludeert: *'Then I must be in heaven, right? And you must be my guardian angel?'* 'Something like that', zegt Mr. Pip. Freddy kan zijn geluk niet op. Hij vraagt om een miljoen dollars en hij krijgt direct een miljoen dollars. Hij wil een mooie meid (*'a chick that won't quit'*) en hij krijgt direct een mooie meid. Hij wint in een casino elk spel dat hij speelt, van roulette tot een slotmachine. Trump herinnerde het zich in het *People*-interview als volgt: *'Then they showed him playing pool. He was winning every time. Everything he did, he won, won, won'*. Na een maand alles winnen en mooie vrouwen om hem heen, die alles doen wat hij wil, krijgt Freddy er echter genoeg van. Als een van zijn nieuwe 'vriendinnen' met een knipoog vraagt: *'Is there anything else I can do for you?'* antwoordt hij: *'Yeah, get out! I'm sick and tired of looking at you. Out, out, out! Dumb broads!'*

WHEN DID I DO ANYTHING GOOD?

Freddy vraagt zich na enige tijd af waar hij al dit moois eigenlijk aan te danken heeft: *'There must have been something real good I've done, something that made up for all else. But what?'* Zou Trump zichzelf ook wel eens die vraag stellen? Freddy: *'When did I do anything good?'* Om die vragen te beantwoorden neemt Mr. Pip Freddy mee naar de *Hall of Records*, het Grote Archief, waar hij een kijkje mag nemen in het overzicht van zijn leven vanaf zijn geboorte.

Fred Trump Sr. noemde de jonge Donald 'rough and wild'. Maryanne, Donalds oudste zus, zei eens: *'He was a brat. He admits it. He was on the tough side.'*³ In *The Art of the Deal* beschreef Donald zijn eigen gedrag als jongen: *'As an adolescent I was mostly interested in creating mischief, because for some reason I liked to stir things up, and I liked to test people. I'd throw water balloons, shoot spitballs, and make a ruckus in the schoolyard and at birthday parties. It wasn't malicious so much as it was aggressive.'*⁴ Donald Trump was simpelweg een heel vervelend joch. Hij pestte meisjes en jongens, reisde zonder toestemming van zijn ouders naar Manhattan, legde een geheime messenverzameling aan, was onhandelbaar op school en was brutaal tegen zijn autoritaire vader.

WHAT, IS THIS MY WAY?

Luister vanuit het perspectief van die 14-jarige Donald even mee, terwijl hij deze aflevering van *The Twilight Zone* voor het eerst ziet op TV. Freddy Valentine leest voor uit zijn dossier: *'Age six. Slaughtered a small dog. He bit me! Age seven. Stole from a dime store. Age eight. Organized a street gang, the Angels. Age nine. Broke into a bicycle store.'*

Vertwijfeld vraagt hij aan Mr. Pip: *'What, is this my way?'*

Mr. Pip: *'Your record.'*

Freddy: *'A mistake?'*

Mr. Pip: *'Not likely.'*

Freddy: *'Can't figure it.'*

En terwijl hij naar boven (God) wijst: *'But if it ain't bother Him, I won't let it bother me.'* Die redenatie had de jonge Donald als klein jochie niet geholpen. Hij was op zijn 13de door zijn eigen 'God', zijn vader, naar een militair internaat verbannen. *It did bother Him.*

I DON'T THINK I BELONG HERE

Zoals biograaf D'Antonio eens opmerkte: *'I don't know if he understands values other than winning and wealth.'* Tegen de tijd dat de veertiger Trump met *People Magazine* sprak had hij een organisatie opgebouwd met hotels en wolkenkrabbers in New York, casino's in Atlantic City, een luchtvaartmaatschappij, het grootste jacht ter wereld, een eigen helikopter, schoonheidswedstrijden met de mooiste vrouwen ter wereld en met honderden medewerkers die alles deden wat hij maar wilde. Hij had een mooie vrouw, drie kinderen en een jonge, knappe minnares. Maar hij wist ook dat alles was gebouwd op een oceaan van schulden, die spoedig een tsunami zou worden. Hij wist dat het hele kaartenhuis op instorten stond. Zijn huwelijk liep ten einde. Hij stond op het punt bijna al zijn bezittingen kwijt te raken aan de banken. Ergens diep van binnen had hij altijd geweten dat zijn imperium op drijfzand was gebaseerd, op leugens, op een zorgvuldig opgebouwd, maar vals imago, op bedrog, op een piramidespel van leningen en – misschien wel het ergste van alles – niet op zijn eigen verdienste, maar op het vermogen, het krediet en de naam van zijn vader. Donald was aan het einde gekomen van een *'winning streak'*. Hij was verzadigd, net als Freddy Valentine na een maand in *'A Nice Place to Visit'*.

Freddy: *'There's no excitement around here, no kicks.'*

Mr. Pip: *'But the gambling? I thought you enjoyed that?'*

Freddy: *'I do! But, when you win every time, that ain't gambling. That's charity! And the dames. I never*

thought I get bored with beautiful dames, but... Being a man with a chick, it doesn't mean anything if it's all set up in advance. Everything is great here, everything as I ever imagined, but I don't think I belong here. I don't fit in.'

HE WASN'T A GOOD MAN

Even terug naar het interview dat Trump had met *People*. Hij zei over de bewuste episode van *The Twilight Zone*: *'It was about a man – he wasn't a good man – killed in an accident'*. De jonge Trump concludeerde volgens mij al op jonge leeftijd en op een dieperliggend niveau dat hij *'not a good man'* was. Op latere leeftijd was de vraag die Freddy Valentine zichzelf stelde daardoor ook logisch voor Donald zelf. Had hij al die rijkdom wel verdiend? Had hij zich tussen de rijke New Yorkse elite niet altijd al een outsider gevoeld? Had hij zich wel terecht binnengedrongen in het casinowereldje? Hoorde hij daar überhaupt wel thuis?

Freddy: *'If I'm gonna stay here another day I'm gonna go nuts! Look, I don't believe in Heaven. See. I wanna go to The Other Place.'*

Mr. Pip: *'Heaven? Whatever gave you the idea you're in Heaven, Mr. Valentine?'*

Mr. Pip voegt er met een sardonische lach aan toe: *'This is The Other Place! Hahahaha!'*

YOUR ARE IN HELL

Trump herinnerde zich de plot als volgt: *'And this man said, 'If this is Heaven, let me go to Hell.' And the person said, "You are in Hell"'*. Voor Trump zat de

essentie in de plot, die hij op zichzelf betrok. Tegen *People* zei hij: *'This was sort of interesting. I've had a lot of victories. I fight hard for victory, and I think I enjoy it as much as I ever did. But I realize that maybe new victories won't be the same as the first couple.'* Voor biograaf Wayne Barrett zat de essentie in Trumps diepgewortelde levensvisie dat succes uiteindelijk zijn waarde verliest. Hij citeert Trump als volgt: *'You keep winning and you win and you win. You keep hitting and hitting and hitting. And then somehow it doesn't mean as much as it used to.'*⁵

Voor mij ligt de betekenis van Trumps anecdote in een dieperliggend thema, namelijk in het zelfbeeld van Freddy Valentine, waarmee Trump – in zijn hart nog immer *The Kid from Queens* – zich onbewust had geïdentificeerd. Luister naar Freddy's tekst en je hoort Trump. Kijk naar Freddy's wereld en je ziet Trumps wereld. Kijk naar Freddy's lot en je wordt je bewust van Trumps lot. Als we Freddy hyperactief rond zien lopen in zijn superdeluxe appartement is het alsof we Trump zien rondlopen in zijn eigen *penthouse* in Trump Tower. Als het beeld niet in zwartwit gefilmd was, zou je overal bladgoud zien. Als we Freddy uit zijn limousine zien stappen, omringd door drie mooie vrouwen, en hij daarna een enorme fooi geeft aan de bellboy, is het wederom alsof we Trump zien, die mooie vrouwen om zich heen verzamelt en zijn personeel een fooi geeft van 100 dollar (wat hij ook echt een paar keer heeft gedaan).

DE HEL VAN FREDDY EN DONALD

Na het bouwen van luchtkastelen in de jaren '70 en het bouwen van echte wolkenkrabbers en hotelcasino's in de jaren '80, op het financiële drijfzand van torenhoge schulden en *junk bonds*, had Trump in de jaren '90 weinig anders over dan zijn haven-merknaam. Een ander mens zou zich na zo'n ervaring grondig bezinnen. Een ander mens zou een gedwongen tijd van reflectie benutten om zijn morele kompas terug te vinden, en zich voorstellen zijn leven te beteren waar nodig. Een ander mens zou misschien in therapie gaan, of op zijn minst zijn eigen jeugd onderzoeken, om te begrijpen waarom dingen waren gegaan zoals ze waren gegaan. Indien zijn karakter zich in ongunstige richting had ontwikkeld tot dan toe, zou een ander

mens die ontwikkeling proberen om te keren, nadat de gifbeker was leeggedronken. De realiteit zou een ander mens vervolgens een belangrijk nieuw houvast bieden, om te voorkomen dat hij zich wederom over zou geven aan zijn ongezonde neigingen en verslavingen. Het zou moeilijk zijn geweest, maar het was absoluut mogelijk. Magisch denken en *wishfull thinking* zouden plaatsmaken voor waarheid en feiten. Maar ja, Donald Trump was geen ander mens. Donald Trump was Donald Trump. Hij koos de spiraal naar beneden. Trump wees de feiten definitief af en perfectioneerde juist de fictie en de leugens.

HE'S GOING TO HAVE TO LIVE WITH IT FOR ETERNITY

De hel waar Donald Trump in was beland was de hel van Freddy Valentine. Een hel waar Trump inmiddels aan gewend was geraakt en waarvan hij wist dat meniggen hem er om benijdde. De hel van Freddy en Donald, met rijkdom, glamour en mooie vrouwen, kon gemakkelijk doorgaan voor de hemel op aarde, in de ogen van miljoenen Amerikanen. In de hel van Freddy won Donald altijd. Altijd. De hel van Freddy was de felbegeerde *American Dream* van Donald Trump. De hel van Freddy was in Donalds ogen écht *'a nice place to visit'*. *Twilight Zone* episode 28, *A Nice Place to Visit*, eindigde in 1960 met een moraal, zoals elke aflevering van de serie eindigde met een moraal, uitgesproken door de maker, Rod Serling.

Serling (1924–1975) was de bedenker, schrijver, producer en verteller van de reeks. Serling vatte episode 28 als volgt samen: *'A scared, angry little man who never got a break. Now he had everything*

he ever wanted, and he's going to have to live with it for eternity, in The Twilight Zone.' Donald Trump leefde al sinds zijn 14de in zijn eigen *Twilight Zone* en nam zijn omgeving en ons als toeschouwers daar in mee. Dagelijks creëerde hij zijn eigen *alternate reality*. Die vaardigheid had hem zijn opkomst, faam en rijkdom bezorgd in de jaren '80, maar was ook de oorzaak geweest van zijn eerste ondergang rond 1990.

THE OVAL OFFICE

Ruim 25 jaar na zijn desastreuze ondergang als zakenman, belandde Trump op miraculeuze wijze in Het Witte Huis, alsof hij opnieuw een script van Rod Serling uitspeelde. Anne Serling, de dochter van Rod, zette op 1 december 2018 een bijzondere foto op haar twitteraccount. Amerika had inmiddels anderhalf jaar van Trumps presidentschap doorstaan. Op de voorgrond van de foto staat Anne's vader, een gefotoshopte Rod Serling, en op de achtergrond zit Donald Trump achter zijn bureau in *The Oval Office*. Anne had geen tekst toegevoegd aan haar tweet. Niet nodig. Het was alsof Freddy Valentine in Het Witte Huis was beland en zich afvroeg waar hij was.

40 ROLMODELLEN

Vrijwel alles wat Donald Trump doet en zegt heeft hij afgekeken van iemand anders en zich schaamteloos toegeëigend alsof hij het zelf heeft bedacht (tenzij het verkeerd uitpakt, dan was het de schuld van iemand anders). Freddy Valentine was slechts 1 van tenminste 40 rolmodellen voor Donald Trump. Wie Trump écht wil begrijpen moet die rolmodellen opsporen en bestuderen. Dat bestuderen deed hij zelf vaak heel bewust, maar ook onbewust. Ik onderzoek het fenomeen rolmodellen nu zo'n 20

jaar, maar ik ken niemand die zoveel voorbeelden heeft als Trump. Vier van zijn rolmodellen worden in vrijwel al zijn biografieën genoemd: Fred Trump (zijn vader), Ted Dobias (een docent op zijn middelbare school), Norman Vincent Peale (de dominee uit zijn jeugd) en Roy Cohn (zijn advocaat/mentor in Manhattan). Van hen hebben Fred Trump en Roy Cohn zonder twijfel de meeste invloed op Donald gehad. Maar deze voorbeelden verschaffen geen compleet beeld. Trump nam aan veel meer mensen en personages een voorbeeld en modelleerde zichzelf en zijn omgeving telkens weer naar wat hij waarnam. Daardoor is de ontwikkeling die hij in zijn leven heeft doorgemaakt tot de persoon die hij uiteindelijk is geworden verrassend goed te schetsen aan de hand van al zijn rolmodellen. Om die voorbeelden en de link met Trumps eigen gedrag te ontdekken onderzocht ik als een detective tientallen televisiedocumentaires en films, honderden boeken, waaronder natuurlijk die van Trumps eigen hand en die van zijn biografen, las duizenden artikelen in kranten, tijdschriften en op internet, op zoek naar concrete aanwijzingen. Bovendien volgde ik Trumps tweets, interviews en persuitlatingen. In zes jaar tijd verzamelde ik zorgvuldig een (bijna) complete lijst van mensen en personages, die Trump hebben geïnspireerd. Ik werd verrast door het grote aantal en de veelzijdigheid. Opvallend is dat er slechts twee vrouwen de lijst van Trumps rolmodellen hebben gehaald: Donalds moeder Mary Anne McLeod en filmpersonage Norma Desmond. Verder staan er 38 mannen en mannelijke personages op, met uitzondering van één negatief rolmodel: Fred Trump junior, Donalds oudere broer. Aanvankelijk had Donald tegen hem op gekeken, maar hij was al snel tot de conclusie gekomen dat Freddy te zachtvaardig was om het schrikbewind van hun vader te overleven. Fred Jr. was daardoor de persoon die hij níet wilde worden.

SOMEONE I ADMIRE GREATLY

Het viel mij op dat Trump zelden zelf iets bedenkt. Maar hij let wel altijd heel goed op wat anderen doen en is zeer bedreven in het nadoen. Hij kan razendsnel iets oppikken waar hij iets aan denkt te hebben. Daarbij maakt het niet uit of het gaat om iets wat hij op televisie heeft gezien, ergens heeft

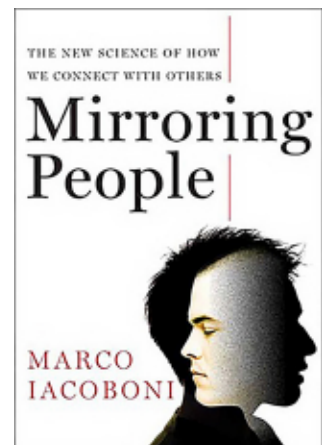
gelezen of van iemand heeft gehoord. Als het hem uitkomt claimt hij dat hij het zelf heeft bedacht. Als het verkeerd uitpakt weet hij van niets of wijst hij naar de bron. Als president hebben wij hem dat geregeld zien doen (daarom hadden presentatoren van zijn favoriete televisiezender Fox News zo veel invloed op hem), maar weinig mensen weten dat hij dat al zijn hele leven heeft gedaan. Dit eerste deel van *The Great American Dictator* staat vol met dergelijke voorbeelden. Wat Donald Trump uniek maakt is niet zijn eigen authenticiteit, maar zijn unieke verzameling rolmodellen. Trump heeft in zijn leven van tientallen invloedrijke en minder invloedrijke rolmodellen de kunst afgekeken. Soms ging het om iets belangrijks, soms om iets onbeduidends. Hij volgde hun voorbeeld bewust of onbewust en kopiëerde of imiteerde hen. Door succesvolle beroemdheden te observeren maakte Trump bijvoorbeeld kennis met een aantal essentiële aspecten van het beroemd zijn. Dat was relevant voor hem, gezien zijn verlangen zelf beroemd te worden. Van de 33 jaar oudere Amerikaanse filmster Bob Hope (1903–2003) keek Donald de kunst af hoe je om moest gaan met je fans. Trump: *'Someone I admire greatly for the way he handles all the attention is Bob Hope. Bob causes a stir wherever he goes, and has for more than 60 years, but by now he's got the crowd-control part of his life down to a science.'* Trump observeerde en analyseerde Bob Hope: *'I've watched him walk through a crowded lobby, and I've noticed that he always goes as quickly as possible, signing whatever pieces of paper are thrust in front of him, but never breaking his stride. Then with a smile and a wave he's into the elevator, the doors close, and he's gone.'* Zo deed je

dat dus. Trump: *'On the way out, it's the same thing – step, sign, smile, and into the car. Everyone's happy and nobody feels neglected. And Bob gets on with his life.'*⁶

THAT'S PROBABLY WHY HE'S BEEN SO SUCCESSFUL

Trump concludeerde: *'That's probably why he's been so successful for so long – and why he's so healthy and robust in his mid-eighties.'* De manier waarop Trump zich door een menigte fans bewoog, had hij ruim 30 jaar geleden gemodelleerd naar het voorbeeld van filmlegende Bob Hope, hier op de foto met Donald en Ivana Trump. Wat hem nuttig leek nam Trump over, soms figuurlijk, soms letterlijk. Gedrag deed hij na, wat beroemdheden hadden wilde hij ook hebben, hun ideeën werden zijn ideeën. Hope had twee keer op de cover van TIME gestaan. Ook dat was iets wat Trump heel graag wilde. Maar dat zou pas voor het eerst gebeuren in 1989. Op de voorpagina staan van TIME was het ultieme bewijs dat je beroemd was.

Trump is natuurlijk niet de enige persoon die leert door nadoen. We doen het allemaal. Sinds het schrijven van mijn boek *Hoe je een geboren leider wordt* (2009) ben ik mij steeds bewuster geworden van het feit dat ieder mens zijn eigen setje bewuste en onbewuste rolmodellen heeft, die vaak meer invloed uitoefenen op ons doen en laten dan wij ons realiseren. Hoe komt het eigenlijk, dat wij ogenschijnlijk onbewust anderen nadoen? Daar is pas enige decennia geleden een biologische verklaring voor ontdekt, zoals beschreven door Mar-

co Iacoboni in zijn boek *Mirroring People* (2009). Nadoen wordt verzorgd door zogeheten spiegelneuronen, een speciaal soort hersencellen dat voor het eerst in een Italiaans laboratorium is aangetoond bij apen en mensen.⁷ Deze cellen stellen ons in staat ons in anderen in te leven, een verbinding met hen te maken en hen te kopiëren. Zo nemen wij gedrag, spreekstijl, woorden, taalgebruik, gezichtsuitdrukkingen of overtuigingen over van onze voorbeelden, vaak bewust, maar nog vaker onbewust. Spiegelneuronen stellen kinderen, al heel snel vanaf hun geboorte, in staat op allerlei terreinen de kunst af te kijken bij hun ouders, bij broers en zussen, bij leeftijdsgenoten, maar ook bij hun idolen. Idolen of rolmodellen kunnen personen zijn, maar ook personages. Het kan je favoriete hoofdpersoon zijn in een film, een televisiereeks of een boekenserie. Je hoeft ook niet alles van die persoon na te doen. Ik noem dit ‘het rolmodeffect’.⁸ Op diezelfde manier heeft ook Donald Trump heel veel geleerd van zijn eigen voorbeelden, wat haaks staat op zijn bewering dat hij een ‘*selfmade man*’ was. Hij had niet alleen veel meer financiële ondersteuning gekregen van zijn vader dan hij beweerde, hij had ook zijn stijl van leiding geven onder andere van Fred Trump afgekeken, simpelweg door te kijken hoe zijn vader met zijn medewerkers en relaties omging. Maar afgezien van zijn vader waren er dus nog minstens 39 andere voorbeelden die hij had geïmiteerd.

A DISPLAY OF HYPERMASCULINITY HE OFTEN EMULATED

In oktober 2022 kwam het langverwachte boek *Confidence Man, The Making of Donald Trump and the Breaking of America*, uit. Het was geschreven door de New Yorkse journalist Maggie Haberman,

bekend geworden door haar stukken in *The New York Times*. Van alle journalisten die Trump tijdens zijn presidentschap hadden gevolgd was zij de best ingelichte verslaggever onder de journalistieke Trumpvolgers. Haar boek bevatte niet alleen een aantal nieuwtjes, maar zij legde ook een vaak onderbelichte link tussen Trumps vormende jaren in New York en zijn modus operandi in Washington. Over drie politieke voorbeelden uit New York schreef Habermann bijvoorbeeld wat Trump van hen had geleerd⁹: ‘*From Ed Koch and Rudy Giuliani, he learned about showmanship in elected office. And from Meade Esposito, the ironfisted Brooklyn Democratic Party boss, he learned how he thought powerful political allies were supposed to behave.*’

Koch (links), Giuliani (midden) en Esposito (rechts) staan hieronder afgebeeld zoals zij er destijds uitzagen. Ofschoon ik aan geen van hen een hoofdstuk in dit boek heb gewijd, net zomin als aan Bob Hope, bevestigen Habermanns woorden wel de gevoeligheid van Donald Trump voor nuttige rolmodellen.

IN STEINBRENNER, THE FAMED, BOMBASTIC OWNER, TRUMP SAW A ROLE MODEL

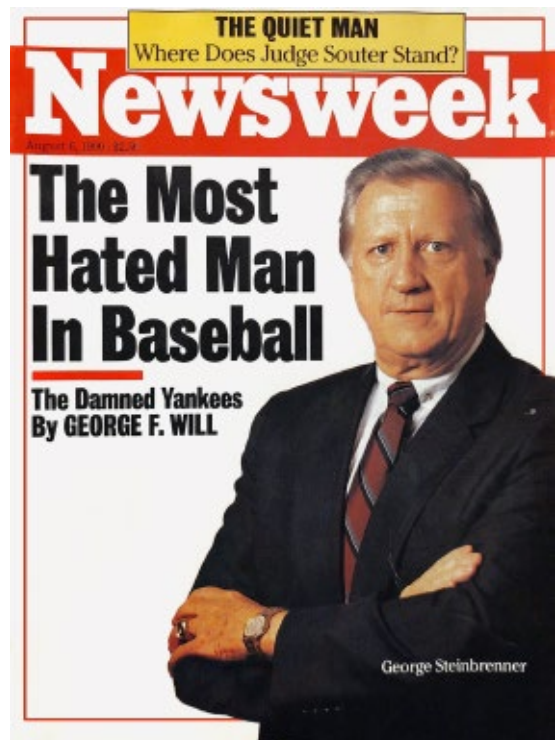
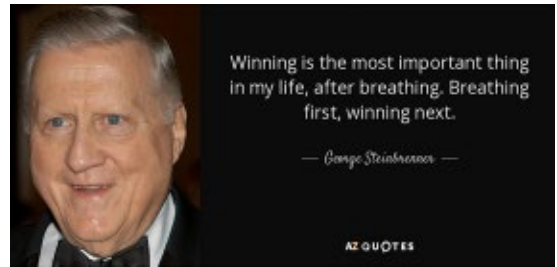
Maggie Habermann schreef in haar biografie van Trump het volgende over George Steinbrenner¹⁰: ‘*From the temperamental owner of the New York Yankees, George Steinbrenner, whose habit of theatrical firings mesmerized fans and made him as much a focal point of press attention as the team’s on-field doings, Trump found a display of hypermasculinity he often emulated... in the 1980s.*’ Steinbrenners naam komt verderop in Habermanns boek nog slechts twee keer terloops voor, waaronder de keer dat Habermann Trumps beroemde tekst ‘*You’re fired*’ uit zijn

TV-show *The Apprentice* een ‘*unacknowledged, homage to George Steinbrenner*’ noemt.¹¹ Dat Steinbrenner een legitiem rolmodel was geweest voor Trump was al in 2017 een keer letterlijk onder woorden gebracht door NBC-verslaggever Allan Smith. Smith schreef: ‘*In Steinbrenner, the famed, bombastic owner, Trump saw a role model.*’¹²

YOU'RE FIRED!

Allan Smith: ‘*If you want to understand Trump, look at his early relationship with the man he has called his best friend.*’ In zijn artikel beschreef Smith een persconferentie in 1984 waarin Steinbrenner, de gevreesde en bewonderde eigenaar van de beroemde baseballclub *The New York Yankees*, deelnam aan een persconferentie. Smith: ‘*Standing nearby at that news conference was Donald Trump. The man he was watching was George Steinbrenner.*’ Op dat moment was Trump 38 jaar oud. Smith: ‘*Steinbrenner’s flair was something Trump came to emulate – and, in many ways, surpass.*’ In navolging van Steinbrenner kocht Trump ook een eigen sportvereniging, *The New Jersey Generals*, een American Footballclub, die overigens geen succes zou worden. Ray Negron, een medewerker van de Yankees, zei tegen *Business Insider* dat Steinbrenner ‘*a very strong mentor*’ voor Trump was: ‘*Especially going back into the ’70s, when George won the championships and Trump was buying the football team. He spent a lot of time in talking to George about the appropriate ways and et cetera and he took everything to heart. And he looked at Steinbrenner as a big brother, as a hero. Throughout the years he always called Mr. Steinbrenner ... in any type of scenario.*’

Donald Trump had zijn beroemde zin uit de televisieserie *The Apprentice*, 'You're fired!', volgens Negron afgekeken van Steinbrenner, die exact dezelfde zin populair had gemaakt in zijn haat-liefde relatie met baseballmanager Billy Martin, die hij maar liefst vijf keer had ontslagen. Negron: *'Trump borrowed that from the great George Steinbrenner, and people forget that. I even used to ask "The Boss" if he got upset with that and he said, "Imitation is the greatest form of flattery."*

In mijn boek zal blijken dat aan de zin 'You're fired' nog meer rolmodellen te pas zijn gekomen dan alleen Steinbrenner. Datzelfde geldt overigens niet alleen voor letterlijke uitspraken van Trump, maar ook voor diverse uiterlijke poses. Links zien we een voorbeeld van een pose die George Steinbrenner en Roy Cohn, een nog veel invloedrijker rolmodel voor Trump, op belangrijke coverfoto's hadden aangenomen en die gretig was overgenomen door hun pupil, op de foto te zien in *The Apprentice* en uiteindelijk zelfs in Het Witte Huis.

Steinbrenner overleed in 2010 op 80-jarige leeftijd, waarna Trump de volgende tekst op Facebook zette: *'There will never be anyone like him in New York. George Steinbrenner was not only an icon, he was a friend and a very great man. He also knew what winning is and what winning meant. It meant everything – and everything is what it took to achieve it ... He gave us an example to remember: go for it, no matter what, and give it all you've got and more.'*¹³

Tegen de tijd dat Trump gekozen werd was Steinbrenner dus al niet meer in beeld. Maar hij had volgens Trumps adviseur Roger Stone nog wel invloed gehad op Trumps loopbaan. Stone zei eens tegen *Business Insider*: *'I think his relationship with Steinbrenner showed him how wealthy guys work the political system. Steinbrenner was a guy who gave millions and millions of dollars to politicians and political parties. And he worked "the system."* Die manier van doen had Steinbrenner al eens in de problemen gebracht, zoals door zijn illegale campagnecontributies in de jaren '70 aan president Richard Nixon, een ander rolmodel van Trump. Smith over Steinbrenner: *'he pleaded guilty to criminal charges for which he was later pardoned by President Ronald Reagan.'* In dat opzicht week Trump overigens af van Steinbrenners voorbeeld: hij zou zelf nooit schuld bekennen. Dat had hij afgekeken van Roy Cohn.

MUTINY ON THE BOUNTY

Op momenten dat president Trump naar een persoon of naar een personage uit een film verwees in relatie tot zichzelf gaf hij niet zelden een inkijkje in zijn vermogen om zich met een dergelijk persoon te identificeren. Zo vergeleek hij tijdens de coronacrisis de onderlinge samenwerking van een aantal Democratische gouverneurs aan de oostkust en aan de westkust met muitende officieren op een schip. De gouverneurs klaagden herhaaldelijk dat zij te weinig beademingsapparatuur, beschermingskleding en coronatests kregen aange-

leverd vanuit de federale regering. In een tweet, uitgestuurd om 5:00 uur in de middag op 14 april 2020, reageerde Trump verbolgen: *‘Tell the Democratic Governors that “Mutiny On The Bounty” was one of my all time favorite movies. A good old fashioned mutiny every now and then is an exciting and invigorating thing to watch, especially when the mutineers need so much from the Captain. “Too easy!”’*¹⁴

Gouverneurs in de rol van muitende scheepslui en zichzelf in de rol van kapitein. In het onderbewustzijn van Trump was zo’n vergelijking volstrekt logisch. In de film komt de bemanning in opstand tegen de meedogenloze Captain William Bligh (het waargebeurde verhaal uit 1789 is meerdere keren verfilmd; de foto is uit de versie van 1962, waarschijnlijk de versie die de toen 16-jarige Donald meermaals heeft bekeken. In een van de coronabriefings die week claimde Trump dat de president, zichzelf dus, ‘total authority’ bezat over de gouverneurs. Logisch, want op een Brits schip in de 18de eeuw had de kapitein de absolute macht en kon hij doen en laten wat hij wou, dus een president van het machtigste land ter wereld doet het niet voor minder dan dat. Zoals vaker in zijn leven was de realiteit anders dan de fantasiewereld waarin Trump zich graag ophield. Van diverse kanten werd hij erop gewezen dat de Amerikaanse president *niet* de absolute macht bezit, waardoor hij de volgende dag *besloot* de gouverneurs de macht te *geven* zelf te beslissen wat ze deden – macht die ze toch al hadden. De anecdote was niet meer dan een voetnoot in de hele coronacrisis, maar wel veelzeggend. Op dezelfde dag dat er in het door Trump geregeerde land 600.000 Amerikanen waren geïnfecteerd met het coronavirus en er in een paar weken tijd al 25.000 doden waren gevallen, beleefde president Trump een scène uit het filmscript van Captain Bligh. Dit voorbeeld staat niet op zichzelf. Zo werkt Trumps onderbewustzijn. Zo werkt zijn brein. Zo hadden zijn innerlijke rolmodellen veel meer invloed op zijn leiderschap dan menigeen beseftte.

40 ROLMODELLEN

Het complete overzicht van alle 40 rolmodellen van Donald Trump die ik heb gevonden verschaft een diepgaand en fascinerend inzicht in het gedrag, de keuzes en het leven van de 45ste president van de Verenigde Staten van Amerika. De lijst is extreem lang, veel langer dan ik aanvankelijk had verwacht, maar in zijn omvang uiterst relevant om Trump te kunnen begrijpen. Elk voorbeeld is namelijk een stukje van de complexe, psychische puzzel in zijn hoofd. George Steinbrenners voorbeeld is zo’n puzzelstukje, net als dat van Freddy Valentine en Bob Hope. Aan de meeste rolmodellen heb ik in dit boek een hoofdstuk, een deel van een hoofdstuk of zelfs meerdere hoofdstukken gewijd.

Ontdek Trumps rolmodellen en je ontdekt Trump. Voor bijna elke uitspraak, actie of pose waar Trump beroemd mee is geworden heeft een voorbeeld van hem ooit in zijn leven model gestaan. Daarom is dit boek verplichte kost voor wie wil weten hoe Donald Trump de man is geworden die vier jaar lang president van de Verenigde Staten is geweest en er anno 2024 op uit is dat opnieuw te worden. Trumps rolmodellen hebben hem tot voorbeeld gestrekt in elke fase en op alle belangrijke aspecten van zijn leven. In het eerste deel van dit boek, *DE CASINOBAAS*, leert Trump hoe het spel wordt gespeeld in de zakenwereld, die strekt van de keiharde vastgoedwereld en de stadspolitiek in New York tot de casino’s van Atlantic City. In het tweede deel, *DE SHOWMAN*, leert Trump het belang van entertainment en kijkt hij het showmanschap af bij de professionals. In het derde deel, *DE SUPERSCHURK*, leert Trump niet alleen dat normen er zijn om te negeren, maar vooral hoe je ze breekt en daar vervolgens mee weg komt, ongeacht of het nu gaat om politiek, wetgeving, internationale betrekkingen, verkiezingen of de omgang met vrouwen. Pas recentelijk is gebleken dat zelfs Donald Trump niet overal mee weggkomt.

Freddy Valentine

Bob Hope George Steinbrenner

Ed Koch Rudy Giuliani Meade Esposito

Fred Trump Sr. Mary McLeod Trump

Theodore Dobias

William Zeckendorf Sr. Harry Helmsley

Adnan Kashoggi

Lee Iacocca

Conrad & Barron Hilton Steve Wynn

Norman Vincent Peale

Billy Graham Martin Luther King III

Sam Goldwyn Darryl Zanuck Louis B. Mayer

Norma Desmond

Clint Eastwood

Orson Welles • Charlie Foster 'Citizen' Kane

Ronald Reagan Richard Nixon

Winston Churchill Andrew Jackson

Douglas MacArthur George Patton

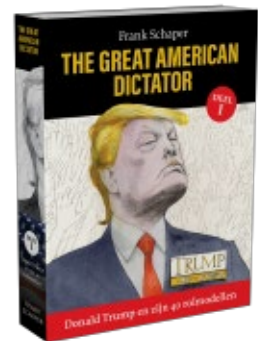
Emmanuel Macron

Auric Goldfinger

Kim Jong-un Vladimir Poetin Xi Jinping

Hugh Hefner Jeffrey Epstein Bill Clinton

Roy Cohn

**That's me
That's how I want to be
That's who I want to be**